

ת"פ 42127/04/10 - מדינת ישראל - מע"מ באר שבע נגד בן - יאיר עוקב בע"מ, רחמים יאיר עוקב

בית משפט השלום בבאר שבע

ת"פ 42127-04-10 מדינת ישראל נ' בן - יאיר עוקב בע"מ ואח'

בפני כבוד השופטת שרה חביב

המאשימה מדינת ישראל - מע"מ באר שבע באמצעות עו"ד יעל בוקר

נגד

1. בן - יאיר עוקב בע"מ

הנאשמים

2. רחמים יאיר עוקב באמצעות עו"ד תורג'מן ועו"ד קנטור

החלטה

בקשה לקבלת העתק קלטת דיון מיום 13.07.2016 במהלכו נשמעה עדותו של עת/8 מר חסן גבועה.

בסופו של יום החלטתי שלא לאפשר לבאי כוחם של הנאשמים להחזיק העתק הקלטת, אף לא בנאמנות, זאת לאור הנימוקים שלהלן.

1. כנגד הנאשמים תלוי ועומד כתב אישום המייחס להם עבירות של ניכוי מס תשומות ללא מסמך כדין לפי סעיף 117(ב)(5) בחוק מס ערך מוסף התשל"ו - 1975 [להלן: "חוק מע"מ"], ועבירות של מסירת ידיעה כוזבת בדו"ח תקופתי, לפי סעיף 117(ב)(1) בחוק מע"מ. תיק זה הונח בפניי לראשונה במהלך חודש אוקטובר 2013, בהמשך כפרו הנאשמים בעבירות המיוחסות להם והראיות נשמעו בפניי.

ניהול ההליך נתקל בבעיות משמעותיות בין היתר בשל העובדה שעד מרכזי להליך - עת/8 הנ"ל נמלט ממאסר תקופה ארוכה ולא התייצב גם לשמיעת עדותו. גם המאשימה נתקלה מצידה בקשיים בניהול ההליך בשל סיבות אובייקטיביות, ובסופו של יום משך כשנה וחצי לא התקיימו דיונים ענייניים במסגרת פרשת התביעה. בסופו של יום, נתקל בית המשפט בקושי בשמיעת עדותו של עת/8 מאחר ומדובר בעד אשר עבר טיפולי דיאליזה שגרתיים; כך, כשנקבעו דיונים כדי לשמוע את העד אשר חפפו את הטיפולים השיגרתיים שלו, לא הובא העד לבית המשפט ונלקח לטיפול.

משהתבררה שגרת הטיפולים של העד, נקבע דיון ליום 13.07.2016, אז הובא העד באמצעות שב"ס לדיון. נוכח הקושי בהבאתו של העד לבית המשפט נקבע כי עדותו תישמע עד תום במהלך יום אחד ועל כן הוזמנה הקלטה לאותו מועד.

2. עם סיום פרשת התביעה ובטרם נשמעה פרשת ההגנה הוחלף צוות ההגנה של הנאשמים.

עו"ד תורג'מן ועו"ד קנטור המלומדים, אשר קבלו על עצמם ייצוג הנאשמים, לא נכחו במהלך חקירתו של עת/8. מאחר ומדובר בעדות מפתח בתיק זה, כך על פי הטענה, ביקשו לקבל לידיהם העתק של קלטת הדיון ולא להסתפק

בתמלול שמצוי בתיק בית המשפט על מנת להתרשם באמצעי הטוב ביותר מעדותו של העד, וכדי להעניק לנאשמים את ההגנה הטובה ביותר שיוכלו.

3. בטרם מתן החלטה ביקשתי תגובת המאשימה. המאשימה הסכימה כי יש לב"כ הנאשמים זכות [ואולי אף חובה] להאזין לקלטת. טענה כי נוכח הוראות סעיף 68ב(ב) בחוק בתי המשפט [נוסח משולב] - התשמ"ב - 1982 [להלן: "**חוק בתי המשפט**"] לא קמה להגנה זכות להחזיק בהעתק הקלטת ויש לאפשר האזנה לקלטת באמצעים שיעמדו לרשות ההגנה בבית המשפט. ב"כ המאשימה הפנתה לבש"פ 7630/16 מ"י נ' רביב דרוקר ואח' (01.02.2017) וטענה כי הרציונאלים אשר הנחו את בית המשפט בהחלטה שם נכונים גם להליך דנן.

4. ההגנה עמדה על קבלת העתק הקלטת, הודיעה כי אינה רואה את המצב המשפטי עין בעין עם ב"כ המאשימה, כי החלטת בית המשפט העליון בבש"פ 7630/16 הנ"ל איננה רלוונטית, ועמדה על קבלת העתק הקלטת, בנסיבות אלה נקבע בפניי דיון בבקשה.

5. במעמד הדיון חזרו הצדדים על טענותיהם הכתובות. באי כוח הנאשמים לא הציגו פסיקה אשר תומכת בגישתם, אך טענו בתוקף כי אופי העבודה שתתאפשר להגנה ביחס להאזנה לקלטת המדוברת בבית המשפט ובפיקוח, אינו דומה לעבודה שניתן לבצע במשרדי באי כוח הנאשמים, באמצעות צוות ההגנה.

ב"כ הנאשמים טענו כי אין בכוונתם לפרסם את הקלטת או לעשות בה שימוש מעבר להאזנה ורשימת הערות אודות עדותו של העד, כי הם מוכנים שייקבע שהקלטת מוחזקת בנאמנות ולא תפורסם או תימסר אף לנאשמים.

6. כאן ראוי לציין כי אין פסיקה מנחה בעניין שבמחלוקת.

סעיף 68ב בחוק בתי המשפט שעניינו "הקלטת דיון" קובע כדלקמן:

"(א) ביקש בעל דין שדיון יוקלט על חשבונו, יאפשר זאת בית המשפט, אלא אם כן מצא שאין לעשות כן מטעמים מיוחדים, ובלבד שהדיון מתועד בדרך אמינה ומדויקת אחרת; החלטה שלא להיענות לבקשת בעל דין כאמור תהיה מנומקת בכתב.
(ב) הורה בית המשפט על הקלטת הדיון לבקשת בעל דין, תישמר ההקלטה בידי בית המשפט, וכל בעל דין יהיה רשאי להאזין לה.
(ג) הקלטה של הדיון לפי סעיף זה לא תיחשב פרוטוקול הדיון."

טענת המאשימה כי לבית המשפט אין סמכות להורות על מסירת העתק הקלטת לבעל דין או צד לדיון, נשענת על נוסח סעיף קטן (ב) לעיל ועל דברי ההסבר להצעת חוק בתי המשפט (תיקון מספר 50) (פרוטוקול הדיון), התשס"ח - 2008 (הצעות חוק - הכנסת 216, ד' באדר ב' התשס"ח, 11.03.2008) שם צויין:

"עוד מוצע כי ההקלטה של הדיון תישמר בידי בית המשפט ולא תיוותר לשימושו החופשי של הצד שמימן אותה, כדי למנוע פגיעה אפשרית בצדדים ובעדים שהוקלטו - פגיעה שעלולה להיות קשה בפרסום הדברים בפרוטוקול כתוב . . ."

עמוד 2

אליבא דמאשימה, שעה שבית המשפט הוא זה שיזם את ההקלטה כפי שקרה במקרה דנן, ואף אחד מן הצדדים לא נשא במימון ההקלטה יש להסיק מכוח קל וחומר, כי אין לאפשר החזקת העתק הקלטת בידי צד לדיון, זאת גם נוכח הרציונאלים של דברי ההסבר שאינם רציונאלים קנייניים אלא נוגעים לזכות לפרטיות ולפגיעה האפשרית בעדים.

7. בבש"פ 7630/16 הנ"ל, נדונה באריכות יחסית האפשרות כי הפרסום עלול לפגוע בעדים שהוקלטו במעמד עדותם, ולהשפיע אגב כך על בירור האמת בהליך המשפטי בשל רתיעה של עדים מלהעיד באופן ספונטני או אותנטי. הדיון נסוב סביב האפשרות לאפשר פרסום עדות מוקלטת אך סבורתני כי הרציונאלים שהוזכרו שם נכונים גם בענייננו. בית המשפט עמד על תכלית הקלטת עדויות בהליך משפטי - "**כלי עזר לבית המשפט (והצדדים) בניהול ההליך השיפוטי**". ולא לתכלית של זכות הציבור לדעת. עוד הועלה חשש על יסוד מסקנות הוועדה לבחינת הפתיחה של בתי המשפט בישראל לתקשורת אלקטרונית, כי פרסום של עדויות מוקלטות ישפיע על התנהלות העדים במסירת עדותם, על התנהלות בעלי הדיון והשופטים עד כדי חשש לפגיעה בטוהר ההליך השיפוטי [ראה סעיפים 36-38 בפסק הדין].

8. אין דין בקשה של חברת חדשות ועיתונאי לפרסם עדות מוקלטת כדין הבקשה דנן. ענייננו בבאי כוחו של נאשם אשר מבקשים להתרשם באופן המיטבי, באמצעים שעומדים לרשותם, מעדותו של עד מרכזי בהליך שמתנהל נגד הנאשמים אותם הם מייצגים, עדות במהלכה לא נכחו באולם בית המשפט.

ב"כ הנאשמים הודיעו כי אין בכוונתם לפרסם את הקלטת ואין בכוונתם לעשות שימוש כלשהו בקלטת, פרט לשימוש לצורכי ההגנה. עוד הבהירו כי הם מוכנים להחזיק בקלטת בנאמנות ולהשיבה לידי בית המשפט עם סיום השימוש בה.

9. בענייננו מדובר בעד חולה אשר הביע מורת רוח מהזמנתו להעיד, טען טענות שונות ביחס למצבו הרפואי והגופני ובמהלך הדיון אף הוזעקה חובשת ממשמר בתי המשפט לאולם כדי לעמוד על מצבו הפיזי של העד. סבורתני כי היה וקלטת שכזו תזלוג ותישמע על ידי מי שאיננו צד לדיון, יפגע הדבר באופן יסודי בפרטיותו של העד, פגיעה שהיא למעלה מן הפגיעה שעולה מתמלול הקלטת או מפרוטוקול הדיון. בוודאי יהיה בכך כדי לפגוע בעד פגיעה שאיננה מידתית, וקיים החשש כי פרסום או זליגה של הקלטת ירתיע עדים פוטנציאליים מלהעיד באופן חופשי באולם בית המשפט, שעה שקיימת הקלטה. מכאן הצורך לאזן בין זכויותיו של העד ובין צרכי ההגנה.

10. נראה כי טענת ב"כ המאשימה ולפיה בית המשפט איננו מוסמך להתיר קבלת העתק קלטת דיון נוכח נוסח סעיף 68(ב) בחוק בתי המשפט, איננה יכולה לעמוד לאור החלטת בית המשפט העליון בע"פ 4430/14 **חדשות 10 בע"מ (תכנית מקור) ואח' נ' פלונית ואח'** (6.9.2015) - שם בית המשפט העליון דן באפשרות לפרסום קלטת של דיון שהתנהל בבית המשפט המחוזי לנוער בירושלים בעניין עבירות מין חמורות שבוצעו במתלוננת קטינה. בסופו של יום נקבע כי ניתן לפרסם את הקלטת הדיון ולא רק את התמלול, תוך סייגים שונים שנועדו להגן על זהות המתלוננת והקטינים שהורשעו. בית המשפט דן שוב בחשש כי תיפגע האפשרות לנהל הליך משפטי הוגן שיש בו כדי לברר את האמת, אך בסופו של יום נוכח האינטרסים השונים שעמדו לדיון, ובהסכמת המתלוננת שהוקלטה באותו דיון, התיר את הפרסום. סבורתני כי אם רשאי בית המשפט להורות על העברת העתק של קלטת לתוכנית תחקירים או חדשות, ניתן להורות על מסירת קלטת לידי ב"כ הנאשם בהליך עצמו, זאת גם נוכח אינטרסים נוספים שעומדים לדיון, ובין היתר זכותו של הנאשם לניהול הגנתו ביעילות.

11. אינני מוצאת מקום לקבוע מסמרות בשאלה הנ"ל, או להרחיב את הדיון בה, מאחר וסבורתני כי גם היה וייקבע שישנה סמכות לבית המשפט לאפשר לצד להחזיק ברשותו העתק של קלטת כאמור, אין מקום לאפשר לבאי כוחם של הנאשמים להחזיק בהעתק הקלטת גם לא בנאמנות, וזאת נוכח אופי ההתנהלות בתיק דנן.

במהלך הדיון בו נשמעה עדותו של עת/8, צלמה בוידאו הגב' עוקב - אשתו של הנאשם 2, באמצעות הטלפון הנייד שברשותה, את העד בעודו על דוכן העדים, זאת לאחר שהתלונן על מצבו הפיסי, ולאחר שבית המשפט העיר לטובת הפרוטוקול המוקלט כי העד נוטה למטה ונשען על מקל. בתשובה לנזיפת בית המשפט התריסה הגב' עוקב: "אני רוצה שיראו את זה" [ר' עמ' 163 לפרוטוקול מיום 13.7.2016, ש' 4 - 25].

סבורתני, כי בנסיבות שכאלה, אין לאפשר לקלטת האמורה לצאת מפיקוח בית המשפט, נוכח החשש לפגיעה מהותית ויסודית בפרטיותו של העד.

בנסיבות העניין, מורה כי באי כוחם של הנאשמים יגיעו למשרדה של העוזרת המשפטית, עו"ד שאר ישוב, בתיאום עמה כדי להאזין לקלטת, אשר נמצאת ברשותה. שמיעת הקלטת תיעשה במחשב שיסופק על ידי נאמני המחשוב של בית המשפט.

המזכירות תמציא החלטתי לידי ב"כ הצדדים בדחיפות.

ניתנה היום, א' אדר תשע"ז, 27 פברואר 2017, בהעדר הצדדים.